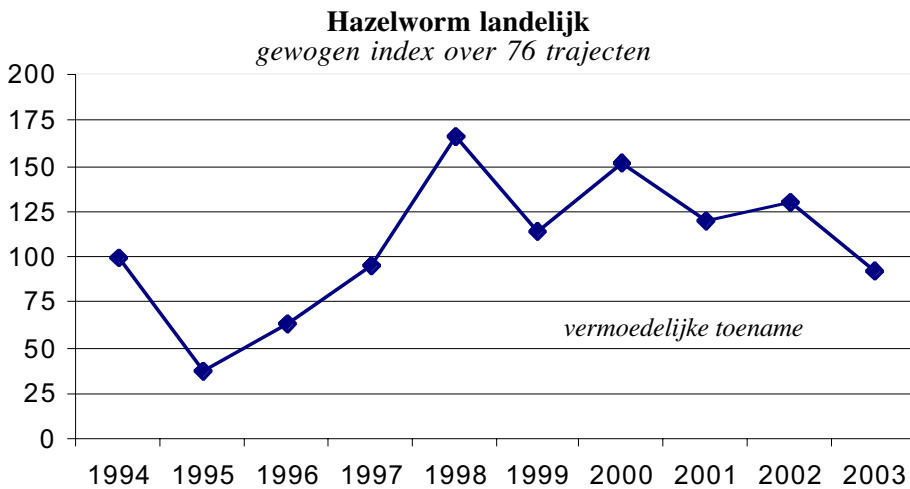
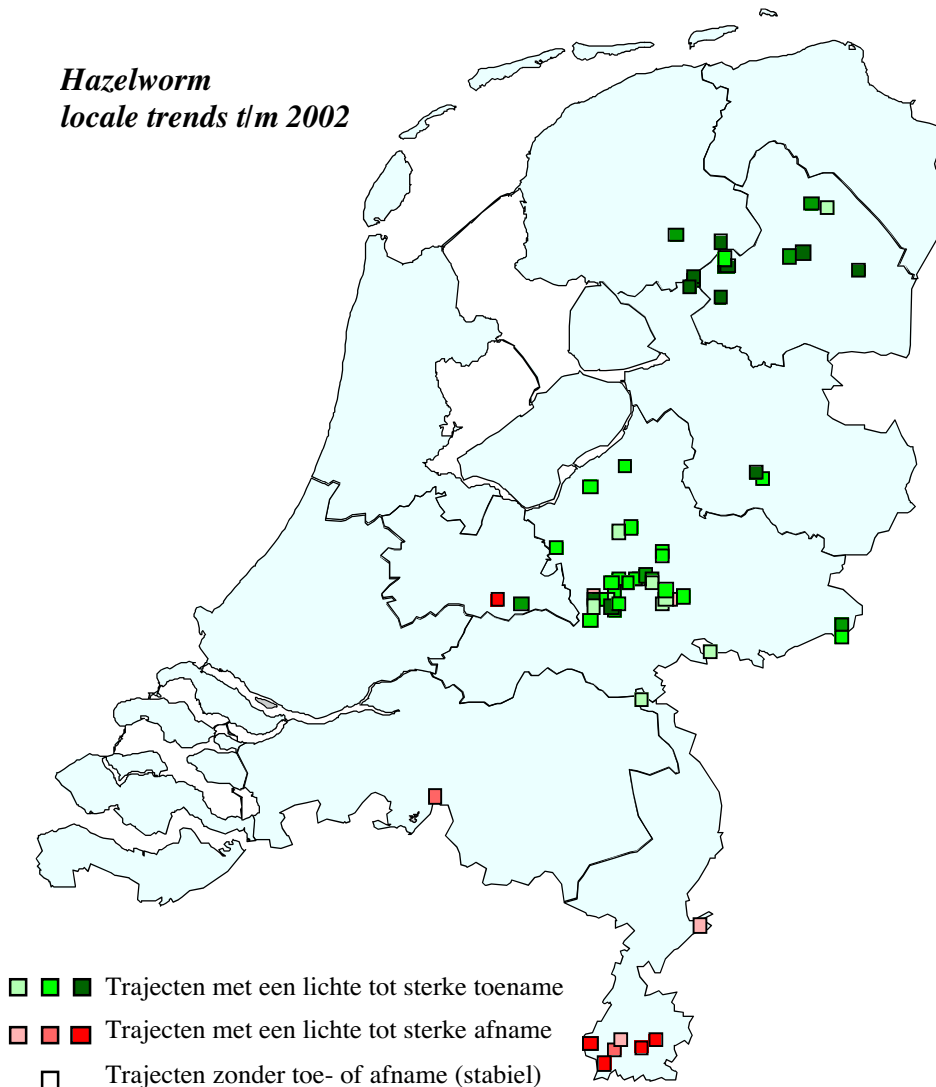

HAZELWORM 1994 – 2003

Hazelworm locale trends t/m 2002

Pas sinds 2002 kunnen we voor de hazelworm goede indexcijfers presenteren. De trend is echter niet goed te duiden. Vanaf 1994 gerekend is sprake van een 'vermoedelijke toename' met een piek in 1998. Sindsdien lijkt het aantal waarnemingen weer af te nemen. In 2003 is de landelijke index voor het eerste sinds jaren onder het niveau van 1994 gekomen, onder de 100 dus (93). De regionale trends geven een vergelijkbaar beeld. Alleen in Zuid Limburg, waar de hazelworm op 11 trajecten wordt geteld, variëren de aantallen nog sterk. Op de Lage Fronten in Maastricht worden veel dieren gezien, 24 waarnemingen in 2003. Voorbeelden van andere trajecten waar veel dieren worden gezien zijn Einde Gooi (NH) en Onderlangs (zuidrand Veluwe) met 28 respectievelijk 17 waarnemingen in 2003.

Op het kaartje zijn de lokale trends weergegeven. Het is opvallend dat de trends van de hazelworm in Brabant en Limburg (met uitzondering van de Hoge Fronten) vrijwel allemaal wijzen op een afname in aantallen dieren. Dit in tegenstelling tot trends in trajecten op de Veluwe en Drenthe en ZO-Friesland.

Het aantal hazelworm waarnemingen wisselde de eerste jaren van het Meetnet sterk. De dieren werden toen ook maar op een beperkt aantal trajecten waargenomen. De trend had in deze jaren een te grote standaardafwijking om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Dat werd anders

toen eind jaren negentig het aantal trajecten waar hazelwormen worden gezien toenam. We hebben toen in de methodiek twee veranderingen aangebracht:

1. Andere manier van index berekenen. Omdat hazelwormen in het voorjaar en de zomer in vergelijkbare aantallen voorkomen worden indexen nu over alle rondes berekend, en niet alleen over de voorjaarsrondes.
2. Introductie van de zogenaamde plaatjes methode. Bij deze methode worden in het veld plaatjes uitgelegd waaronder de dieren kunnen schuilen. Hierdoor is op een aantal trajecten ook de trefkans toegenomen. Voor de introductie van deze methode is bij de trendberekeningen wel gecorrigeerd. Toch sluiten we niet

uit dat de sterk positieve trends in het Noorden en op de Veluwe voor een deel te verklaren zijn uit

de introductie van de plaatjes methode. We zoeken dit nog uit!

Naam: Domin Dalessi
Traject: Kamerven
Regio: Zuid-Oost Brabant
Soorten: Levendbarende hagedis
sinds: 1999

Monitoor je voor je plezier?

Zeker wel. Dit traject loopt om een centraal liggend heideterrein (merendeels vochtig) met een tweetal vennen die bij hoge waterstand met elkaar verbonden zijn. Naast Levendbarende hagedissen komen hier bijvoorbeeld nog altijd behoorlijke aantallen heikikkers voor. Met andere woorden, ook als amfibieentraject telt dit gebied mee.

Wat fascineert je aan het traject of de soorten?

Dit gebied is prachtig om omheen te wandelen, ook vanwege de planten en de vogels. Wanneer je langs de vennen loopt kom je overal sporen van reeën tegen. Voordat ik met monitoring begon verzamelde ik meer ad hoc waarnemingen gedurende een groot aantal jaren die dan als inventarisatiegegevens naar RAVON gingen. Toen de gemeente Helmond, waar dit gebied toe behoort, me vroeg om binnen de gemeentegrenzen een paar trajecten uit te zetten, heb ik vrij snel voor dit gebied gekozen.

Is er iets veranderd betreffende het aantal dieren?

Ik heb de stellige indruk dat het aantal dieren wat terugloopt, maar wellicht lijkt dat alleen maar zo.

Is er iets veranderd ten aanzien van het traject?

Het beheer van dit gebied heeft in het verleden bestaan uit tamelijk grootschalig plaggen. En dat zie je in de betreffende terreindelen nog steeds erg goed terug; weinig (bodem)-structuur en variatie in de vegetatie. Tegenwoordig vindt dat plaggen zeer kleinschalig plaats en dat werkt goed. De randen van zulke kleine afgeplagde terreindelen zijn trouwens vaak favoriete plekken voor hagedissen. Nadeel is de recreatie die hier nogal intensief kan zijn. Dat resulteert in paden dwars door het gebied, soms veel (vaak loslopende) honden, ruiters die tot ver in de vennen komen en soms zelfs auto's die tot aan het heideterrein doorrijden.

Hoe zie je de toekomst van jouw traject en je eigen rol daarin?

Ik denk dat een stricter beleid van de gemeente met betrekking tot betreding dit gebied een goede kans kan geven. Dat moet dan wel veel intensiever worden gecontroleerd. Ik heb hier bijvoorbeeld nog nooit iemand toezicht zien houden. Voorlopig blijf ik dit traject met plezier volgen.

Heb je nog een tip voor andere monitoorders?

Afhankelijk van de soorten die in je traject voorkomen is het moeilijker of gemakkelijker om de dieren te vinden, denk aan hazelworm of gladde slang. Probeer vol te houden en geef de moed niet op als je waarnemingen in het begin wat "tegenvallen".

